

Lovforslag nr. L 84. Fremsat den 9. december 1982 af undervisningsministeren

Forslag

til

Lov om ændring af lov om folkeskolen

(Skolefritidsordninger m.v.)

§ 1

I lov om folkeskolen, jfr. lovbekendtgørelse nr. 385 af 20. august 1980, foretages følgende ændringer:

1. I § 3 indsættes som *stk. 4*:

»*Stk. 4.* Folkeskolen kan endvidere tilbyde børnene mulighed for leg og beskæftigelse uden for skoletiden. Undervisningsministeren kan fastsætte regler herom.«

2. I § 24, *stk. 1, nr. 2*, ændres »og undervisning i fritiden efter § 3, *stk. 3*« til: »under-

visning i fritiden efter § 3, *stk. 3*, og skolefritidsordning efter § 3, *stk. 4*«.

3. § 36, *stk. 2, 2. pkt.* ophæves.

4. I § 42 indsættes som *stk. 2*:

»*Stk. 2.* Kommunen opkræver betaling af forældre til børn, der er optaget i skolefritidsordning, jfr. § 3, *stk. 4*.«

§ 2

Loven træder i kraft den 1. august 1983.

Bemærkninger til lovforslaget

A. Almindelige bemærkninger

For at imødekomme det behov, som er kommet til udtryk ved, at en række kommuner i de senere år har oprettet fritidsordninger på skoler, foreslås folkeskoleloven ændret, således at der indsættes en hjemmel for kommunerne til at tilbyde børnene mulighed for leg og beskæftigelse uden for skoletiden. Det er efter forslaget overladt til det lokale initiativ, om skolefritidsordningen skal etableres, ligesom der alene er tale om et tilbud til børnene. Skolefritidsordningen vil kunne indrettet således, at den også kan varetage skolens tilsyn med eleverne i mellemtimer og ventetid i forbindelse med befordringsordninger m.v.

Forslaget indebærer, at kommunerne får mulighed for at udnytte de ledige lokaler, som man på grund af det faldende elevtal har fået på mange skoler. Med placeringen af fritidsordningen på skolen har man endvidere opnået, at børnene ikke behøver at komme ud i trafikken efter skoletid.

Lovforslaget ændrer ikke noget med hensyn til mulighederne for i henhold til bistandsloven at oprette fritidshjem, heller ikke fritidshjem på skoler. Socialministeriet har henstillet til kommunerne at anvende alternative og mindre ressourcekrævende foranstaltninger på dagpasningsområdet. Skolefritidsordninger kan i denne forbindelse ses som alternativer til pasningsordninger oprettet efter bistandsloven.

Der vil efter forslaget blive mulighed for, at kommunerne i samarbejde med forældrene kan indrette fritidsordninger i overensstemmelse med lokale ønsker. Det vil således være den enkelte kommunalbestyrelse, der efter en individuel vurdering af behovet fastsætter antallet af medarbejdere ved fritidsordningen og personalets uddannelse, ligesom også fastsættelsen af åbningstiden, lokalerne indretning m.v. er overladt til lokal afgørelse.

Den bemyndigelse for undervisningsministeren til at fastsætte regler om skolefritidsordninger, som den foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 4, 2. pkt., indeholder, vil kun blive udnyttet, hvis der fra

lokal side fremsættes ønske om retningslinier på dette område.

Ifølge ændringsforslaget til lovens § 24 sker oprettelsen af skolefritidsordninger ved bestemmelse på kommunens skoleplan. Det er undervisningsministeriets opfattelse, at skolenævnet bør have lejlighed til at udtale sig om ordningen, inden endelig beslutning træffes. I forbindelse med en senere ændring af skolestyrelsesloven, jfr. lovbekendtgørelse nr. 24 af 20. januar 1978, vil denne lovs § 27, stk. 15, blive søgt ændret, så at høringen af skolenævnet bliver obligatorisk. Af hensyn til koordineringen med de øvrige fritidstilbud i kommunen, herunder for at undgå, at skolefritidsordninger påfører det frivillige børne- og ungdomsarbejde urimelig konkurrence, bør fritidsnævnet inddrages i overvejelserne.

Som det fremgår af den foreslåede bestemmelse i § 42, stk. 2, finder man det naturligt, at der ligesom på daginstitutionsområdet opkræves betaling af forældrene for elever, som er optaget i skolefritidsordninger. Størrelsen af forældrebetalingen fastsættes af kommunalbestyrelsen. Der er ikke noget til hinder for, at kommunen, hvis den ønsker det, kan tilbyde hel eller delvis friplads under hensyn til forældrenes økonomiske forhold.

Skolefritidsordninger oprettet i henhold til den foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 4, vil være omfattet af de almindelige regler om tilsyn med skolen i skolestyrelsesloven. Det er således i henhold til § 27, stk. 1, 1. pkt., jfr. stk. 3, 1. pkt., i denne lov skolenævnet, der skal varetage tilsynet med skolefritidsordningen ved den enkelte skole.

Ifølge § 57, stk. 3, i skolestyrelsesloven vil skolelederen få den administrative og pædagogiske ledelse af fritidsordningen.

Der sker ikke i forbindelse med oprettelse af skolefritidsordninger i henhold til den foreslåede bestemmelse i § 3, stk. 4, en udvidelse af kommunens befordringsforpligtelse efter folkeskolelovens § 25.

Ifølge folkeskolelovens § 40, stk. 1, påhviler udgifterne til skolefritidsordninger kommunerne, idet der dog ifølge den foreslåede bestemmelse i

folkeskolelovens § 42, stk. 2, skal opkræves forældrebetaling. Da det vil blive frivilligt for kommunerne, om de ønsker at oprette skolefritidsordninger, er det ikke muligt med bestemthed at oplyse noget om størrelsen af merudgifterne eller omfanget af de administrative konsekvenser inden for folkeskoleområdet som følge af lovforslaget. Såfremt forældrebetalingen kommer til at svare til betalingen i tilsvarende pasningsordninger under bistandsloven, kan det rent foreløbigt skønnes, at der i finansåret 1984 og følgende finansår vil blive tale om merudgifter i størrelsesordenen 100 mill. kr. Som det fremgår af ovenstående, kan skolefritidsordninger betragtes som et af flere alternativer til de traditionelle pasningsordninger efter bistandsloven. Det skønnes, at der ved anvendelsen af skolefritidsordninger og alternative pasningsordninger inden for bistandslovens område vil kunne opnås besparelser inden for det sociale område på i alt 275 mill. kr. Heraf vedrører 180 mill. kr. driften, hvoraf statens andel andrager 75 mill. kr., mens de resterende 95 mill. kr. vedrører anlægsudgifter, der fuldt ud er kommunalt finansieret.

De samlede virkninger af at fremme de alternative pasningsordninger skønnes således at være offentlige besparelser på 175 mill. kr., hvoraf 75 mill. kr. falder på staten og 100 mill. kr. på kommunerne.

B. Bemærkninger til de enkelte bestemmelser

Til § 1, nr. 1

Muligheden for at oprette skolefritidsordninger vil sikkert fortrinsvis blive udnyttet til at etablere ordninger for de mindste børn, d.v.s. børn i børnehaveklasser og på 1. - 3. klassetrin, men forslaget udelukker ikke, at der kan oprettes fritidsordninger for større børn.

Det forudsættes, at etablering af skolefritidsordninger indgår i de årlige drøftelser forud for udarbejdelsen af sektorplanlægningen på folkeskole- og socialområderne og optages i planerne i overensstemmelse med de principper om samordning og koordination, som for folkeskoleplanlægningens vedkommende fremgår af cirkulære om planlægning inden for undervisningsområdet efter skolestyrelseslovens § 35.

Til § 1, nr. 3

Forslaget er en følge af, at den kommunale valgperiode nu regnes fra 1. januar, jfr. § 4, stk. 2, i lov om kommunale valg (lovbekendtgørelse nr. 196 af 22. april 1981).

Til § 2

Lovforslaget foreslås sat i kraft den 1. august 1983.

Bilag

*I dette bilag er (med mindre skrift)
indsat den gældende formulering af de bestemmelser,
der berøres af lovforslaget*

1. I § 3 indsættes som stk. 4:

»Stk. 4. Folkeskolen kan endvidere tilbyde børnene mulighed for leg og beskæftigelse uden for skoletiden. Undervisningsministeren kan fastsætte regler herom.«

§ 3. Folkeskolen omfatter en 1-årig børnehaveklasse, en 9-årig grundskole og en 1-årig 10. klasse.

Stk. 2. Til børn, hvis udvikling kræver en særlig hensyntagen eller støtte, gives der specialundervisning og anden specialpædagogisk bistand. Undervisningsministeren fastsætter regler herom og kan i denne forbindelse fravige §§ 4, 6, 7, 12 og 14.

Stk. 3. Folkeskolen kan tilbyde eleverne undervisning i deres fritid.

2. I § 24, stk. 1, nr. 2, ændres »og undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3« til: »undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3, og skolefritidsordning efter § 3, stk. 4«.

§ 24. For hver kommune udarbejdes en skoleplan, der skal indeholde bestemmelser om følgende:

- 1) Skolernes navne og distrikter, jfr. § 22. Det kan herunder bestemmes, at der kan foretages mindre distriktsomlægninger i forbindelse med den årlige indskrivning.
- 2) Hver enkelt skoles omfang med hensyn til undervisning i grundskolen og 10. klasse samt børnehaveklasser, specialundervisning efter § 3, stk. 2, og § 3 a, stk. 2, og undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3.
- 3) Specialpædagogisk bistand efter § 3 a, stk. 1, til børn, der endnu ikke har påbegyndt skolegangen.
- 4) Indretning af specialundervisning efter overenskomst med amtskommunen, jfr. § 20, stk. 1.
- 5) Henvielse til undervisning i andre skoler ifølge overenskomst, jfr. § 20.

6) Undervisning på institutioner i området, jfr. § 21, stk. 2.

7) Normeringen af stillinger som tjenestemænd i folkeskolen, timelærere og faste vikarer samt disse stillingers klassificering, for så vidt den ikke følger af almindelige regler.

Stk. 2. Undervisningsministeren fastsætter regler om grundlaget for normering af stillinger efter stk. 1, nr. 7, herunder om antallet af tjenestemandstillinger i forhold til det samlede normeringsgrundlag.

3. § 36, stk. 2, 2. pkt. ophæves.

§ 36. Et barn kan efter forældrenes anmodning, jfr. § 46, indskrives i en skole fra begyndelsen af det kalenderår, hvor det fylder 5 år. Barnet indskrives i skolen i det distrikt, hvor det bor eller opholder sig, jfr. dog stk. 4.

Stk. 2. Skolekommissionen, i København skoledirektionen, kan bestemme, at anmodning om indskrivning skal indgives inden en vis frist. I de år, hvor der afholdes kommunalvalg, kan anmodninger dog tidligst kræves indgivet 1. marts.

Stk. 3. Optagelse i folkeskolen finder sted ved skoleårets begyndelse. I tilfælde af sygdom eller under andre særlige omstændigheder kan optagelse ske i skoleårets løb.

Stk. 4. Skolekommissionen, i København skoledirektionen, kan tillade, at et barn optages eller forbliver i en anden skole end dets distriktsskole. Tilladelsen skal så vidt muligt gives, hvis barnet har søskende i samme skole.

Stk. 5. Undervisningsministeren kan fastsætte regler om indskrivning og udskrivning af undervisningspligtige børn.

4. I § 42 indsættes som stk. 2:

»Stk. 2. Kommunen opkræver betaling af forældre til børn, der er optaget i skolefritidsordning, jfr. § 3, stk. 4.«

§ 42. Kommunen kan kræve betaling af forældrene for elever, som deltager i undervisning i fritiden efter § 3, stk. 3.